

The image shows the grand, classical stone facade of a building, likely a government or institutional structure. The central focus is a large, dark wooden double door set within a decorative stone archway. Above the door is a window with a decorative, lattice-like pattern. The facade is adorned with intricate carvings, including muscular figures (telamones) flanking the doorway and a central crest. A wide set of stone steps leads up to the entrance. A person in a dark uniform is visible standing in the doorway. The overall scene is captured in a cinematic, slightly desaturated style.

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

FREMGANG OG STILSTAND I TOPPEN AF DANSK POLITIK

EN ANALYSE AF REPRÆSENTATION I FORHOLD TIL KØN OG ETNICITET BLANDT
KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022 OG REGERINGER 1988-2022

FREM GANG OG STILSTAND I TOPPEN AF DANSK POLITIK

EN ANALYSE AF REPRÆSENTATION I FORHOLD TIL KØN OG ETNICITET BLANDT
KANDIDATER TIL FOLKETINGSVÅLGET 2022 OG REGERINGER 1988-2022

Forfattere: Tinne Steffensen og Lumi Zuleta

Dataindsamling: Johannes Kroustrup og Yasmin Bahat

Redaktion: Morten Emmerik Wøldike

Ansvarlig: Ligebehandlingschef Nikolaj Nielsen

Bidrag fra Liv Navntoft Henningsen (kapitel 3)

e-ISBN: 978-87-7570-108-7

Foto: Peter Leth, <https://flic.kr/p/h8GK6U>

Layout: Michael Länger

© 2022 Institut for Menneskerettigheder

Wilders Plads 8K

1403 København K

Telefon 3269 8888

www.menneskeret.dk

Denne publikation eller dele af den må reproduceres til ikkekommercielle formål med tydelig angivelse af kilde.

Vi tilstræber, at vores udgivelser bliver så tilgængelige som muligt. Vi bruger fx store typer, korte linjer, få orddelinger, løs bagkant og stærke kontraster.

Læs mere om tilgængelighed på www.menneskeret.dk/tilgaengelighed

INDHOLD

1	RESUMÉ OG ANBEFALINGER	4
2	INDLEDNING	6
3	REGLER FOR KANDIDATUR TIL FOLKETINGET OG UDVÆLGELSE AF MINISTRE – I ET LIGESTILLINGSPERSPEKTIV	10
3.1	REGLER FOR OPSTILLING TIL FOLKETINGSVÅLG	10
3.2	REGLER FOR UDVÆLGELSE AF MINISTRE I DANMARK	10
3.2.1	Ligestilling på regeringsniveau	11
3.3	ET BLIK UD I VERDEN	12
3.4	OPSUMMERING	13
4	REPRÆSENTATION I PULJEN AF OPSTILLEDE KANDIDATER	14
4.1	METODE OG AFGRÆNSNING	14
4.1.1	Kategorisering af køn og etnisk minoritetsbaggrund	16
4.2	38 % AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVÅLGET 2022 ER KVINDER	17
4.3	KANDIDATER MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND ER STÆRKT UNDERREPRÆSENTERET	17
4.4	STORE FORSKELLE PÅ TVÆRS AF PARTIER	18
4.5	LIGE KØNSFORDELING BLANDT KANDIDATER I FIRE UD AF 10 STORKREDSE	19
4.6	BETYDELIG FREMGANG I FLERE STORKREDSE, MENS UDVIKLINGEN STÅR STILLE I ANDRE	20
4.7	OPSUMMERING	21
5	KØNSFORDELING I REGERINGEN – MINISTRE OG CENTRALE UDVALG 1988-2022	22
5.1	METODE OG AFGRÆNSNING	22
5.2	ËN UD AF TRE MINISTRE ER KVINDE	24
5.2.1	Ingen udvikling gennem de seneste 30 år	24
5.3	KOORDINATIONS- OG ØKONOMIUDVALG 1988-2022	25
5.3.1	Ën ud af fire er kvinde i de centrale udvalg	26
5.3.2	Koordinationsudvalget: Ligelig kønsfordeling i to regeringsperioder og 13 uden	27
5.3.3	Økonomiudvalget: I fem af de 15 regeringsperioder har der ikke været en eneste kvinde repræsenteret	27
5.4	OPSUMMERING	28

1 RESUMÉ OG ANBEFALINGER

Denne analyse undersøger repræsentation af kvinder, mænd og etniske minoriteter i Folketinget og på regeringsniveau. Fokus er på to forskellige niveauer af det politiske system – fra et kandidatur til Folketinget til ministerposter og medlemskab af regeringens centrale udvalg.

Analysen har tre nedslagspunkter:

- Gennemgang af gældende regler for opstilling til Folketinget og udnævnelse af ministre med fokus på lovgivning og regler om ligestilling.
- Analyse af repræsentationen blandt opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 med fokus på køn og etnicitet.
- Kønsfordeling i regeringer og medlemmer af koordinations- og økonomiudvalgene i perioden 1988-2022.

Der findes en lang række af lande, som via lovgivning både regulerer andelen af mænd og kvinder, der opstilles til valg, men også opstiller måltal for, hvor stor en andel af de siddende parlamentsposter der skal besættes af kvinder og mænd for at fremme ligestilling mellem kønnene.¹

I Danmark eksisterer ingen lignende lovgivning. Det påhviler derfor de politiske partier at gøre sig overvejelser og iværksætte tiltag, der kan fremme en mere ligelig kønsfordeling blandt de opstillede folketingskandidater for i sidste ende at fremme en mere ligelig repræsentation på baggrund af køn mv. i Folketinget. En tidligere undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder, som blev foretaget i forbindelse med folketingsvalget 2019, viste, at få partier har initiativer og regler målrettet at øge ligestilling og mangfoldighed i deres parti.

Grundloven giver alene den udpegede statsminister kompetencen til at udnævne ministre og sammensætte regeringens ministerområder efter eget valg. Efter ligebehandlingsloven og ligestillingsloven skal offentlige myndigheder inden for deres område arbejde for ligestilling, ligesom de skal indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning (kønsmainstreaming) samt opfylde krav om måltal. Dette gælder også for ministerier, både i personalepolitikken og i myndighedsudøvelsen. Selv om udpegning af ministre ikke er omfattet af ligestillingsreglerne, er det oplagt, at der i forbindelse med regeringsdannelse indtænkes samme ligestillingsprincipper, som gælder i lovgivningen for den offentlige sektor i øvrigt i forhold til at sikre lige muligheder og repræsentation for mænd og kvinder. Systematisk indsamling af data over kønsfordelingen i politik kan i denne forbindelse være nyttig og nødvendig for at følge udviklingen og målrette indsatser, der fremmer en mere ligelig repræsentation i politik. Nærværende analyse er en måde at gøre det på.

Gennemgangen af de opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 viser, at 38 % af de opstillede kandidater er kvinder. Dette er historisk højt. Andelen af kvindelige kandidater er nemlig steget betydeligt med 7 procentpoint fra 31 % i 2015 til 38 %

i 2022. Selv om vi bevæger os tæt på ligelig kønsfordeling samlet set, er der store forskelle på tværs af partier og storkredse. Benytter vi måltal 40/60 (se faktaboks på side 9) som parameter for ligelig kønsfordeling, er der en ligelig kønsfordeling i syv ud af 14 partier, mens det samme er gældende for fire ud af de 10 storkredse.

Mens det går fremad med repræsentationen af kvinder i politik, når det angår kandidater til Folketinget, ser det anderledes ud med repræsentationen af etniske minoriteter. Kun 4 % af kandidaterne i denne optælling har etnisk minoritetsbaggrund. Tallet læner sig op ad øvrige tal fra tidligere opgørelser og peger på, at kandidater med etnisk minoritetsbaggrund er stærkt underrepræsenterede. Repræsentationen af etniske minoriteter i politik ser ikke ud til at have ændret sig siden 2015.²

Opstilling til Folketinget er første trin på den politiske stige. Vores analyse viser, at jo tættere vi kommer på magtens top, jo færre kvinder finder vi der, hvor beslutningerne træffes. Her klarer Danmark sig betydeligt dårligere end de øvrige nordiske lande. I perioden 1988-2022 var én ud af tre ministre kvinde (33 %). Over de seneste 30 år er der ingen udvikling sket, når det kommer til andelen af kvinder i regeringerne. I den nuværende regeringsperiode under Mette Frederiksen har andelen af kvindelige ministre ligget relativt lavt (28%).

Tager vi et skridt længere op ad den politiske stige og kigger på de to centrale regeringsudvalg – Koordinationsudvalget og Økonomiudvalget – sker der en yderligere skævvridning af repræsentationen. De to udvalg er de udvalg, der er tættest på statsministeren, og som bistår denne på centrale områder omkring koordinering af politik på tværs af regeringens ressortområder og på økonomiområdet. På tværs af disse to udvalg er blot ét ud af fire medlemmer kvinde (24 %).

Anbefalinger

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at:

- Statsministeriet løbende indsamler og offentliggør data over kønsfordelingen i de siddende regeringer og centrale udvalg.
- De politiske partier udvikler en ligestillings- og mangfoldighedspolitik, som fremmer en mere ligelig kønsfordeling og bedre repræsentation af folketingskandidater med etnisk minoritetsbaggrund på landsplan og i de enkelte valgkredse.

2 INDLEDNING

Institut for Menneskerettigheder har som nationalt ligebehandlingsorgan til opgave at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af køn, seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, kønskarakteristika, handicap, race eller etnisk oprindelse.³

I forbindelse med folketingsvalget i 2022 sætter Institut for Menneskerettigheder fokus på repræsentation i dansk politik i forhold til køn og etnicitet. Vi fokuserer i denne udgivelse på køn og etnicitet, men repræsentation i politik handler selvsagt om mere end blot disse to faktorer. Der rejses jævnligt kritik af, at de mennesker, der sidder i kommunalbestyrelser, regionsråd og Folketinget, ikke afspejler den befolkning, hvis interesser de skal varetage. Det er, både når det angår alder, uddannelse, erhvervs erfaring, handicap, køn og etnisk baggrund.

Der er også udbredt enighed om, at en bred repræsentation af forskellige erfaringer og interesser i vores demokratiske forsamlinger er et ideal, der skal tilstræbes – og som blandt andet skal tilvejebringes ved at fjerne eventuelle barrierer, der står i vejen og skaber denne ulighed i repræsentation. Derfor har Institut for Menneskerettigheder også tidligere sat fokus på, hvordan trusler og chikane i valgkampen oftere rammer yngre kandidater, kvinder og etniske minoriteter, men har konsekvenser på tværs af sociodemografiske grupper og politisk ståsted.⁴

Der findes flere måder at anskue repræsentation på, der er relevante at fremhæve, når det kommer til, hvorvidt og hvordan grupper som fx kvinder og etniske minoriteter er repræsenteret i politik. Repræsentationen kan både have karakter af social repræsentation, altså at de folkevalgte forsamlinger afspejler befolkningens sammensætning, og den kan have symbolsk karakter, hvilket eksempelvis vil sige, at vælgerne kan identificere sig med de folkevalgte. Sidst men ikke mindst kan repræsentation handle om, at visse gruppers interesser er repræsenteret i lovarbejdet og beslutningstagningen. Denne analyse handler om social repræsentation, velvidende at de forskellige former for repræsentation hænger sammen og ikke lader sig adskille så let (se faktaboks på side 9).

En svag repræsentation er en udfordring for demokratiet og ligestillingen på flere måder. Det er et problem i det omfang, at det også betyder ulige muligheder for at søge indflydelse og magt, hvis der er barrierer, som står i vejen for, at nogle grupper deltager i politik eller den offentlige debat. Selv om vi ved de seneste valg har bevæget os i retning af en noget nær lige repræsentation af mænd og kvinder i Folketinget i dag, viser en nyere analyse fx, at mænd og ældre folketingsmedlemmer i gennemsnit taler langt mere fra den politiske talerstol i Folketinget end kvindelige medlemmer og yngre medlemmer.⁵ Ulighed kan også være udtryk for, at puljen af kandidater ikke opdyrkes tilstrækkeligt – og at fremtidige dygtige politikere afholder sig fra at gå den vej.^{6,7} En skæv fordeling kan også betyde, at vigtige erfaringer – som måtte være fælles for den underrepræsenterede gruppe – ikke er repræsenteret der, hvor beslutningerne bliver taget, og dermed er disse perspektiver ikke medtænkt i politikudviklingen.

Manglende repræsentation af etniske minoriteter og kvinder i politik ses også som en indikator for eller afspejling af ligestillingen i samfundet. Over en historisk periode bevæger det politiske billede sig fra et stærkt mandsdomineret folkestyre til en mere ligelig fordeling blandt mandlige og kvindelige folkevalgte. I dag er tæt på 40 % af folketingsmedlemmerne kvinder, mens 36 % af landets byrådsmedlemmer er kvinder.^{8,9}

Der er dog store variationer på tværs af landet og partierne, og hvor repræsentationen i Folketinget nærmer sig en mere ligelig kønsfordeling, så ser det anderledes ud i toppen af dansk politik på regeringsniveau. Her halter Danmark langt bagefter de øvrige nordiske lande.

Mens andelen af kvinder i Folketinget er steget fra 31 % til 38 % over de seneste 30 år, så viser denne analyse, at udviklingen har stået stille med hensyn til ministerposterne. I dag er blot 30 % af de nuværende ministre kvinder. Det står i stærk kontrast til de øvrige nordiske lande (Sverige, Norge og Finland), hvor kvinder udgør mere end halvdelen af regeringen.¹⁰ Også på europæisk plan ligger Danmark lige under gennemsnittet, når det kommer til andelen af kvindelige ministre i regeringen.¹¹

FN's Kvindekomité monitorerer løbende Danmarks indsatser for kønsligestilling og vurderer tiltagenes indvirken i forhold til Danmarks forpligtelse til at efterleve Kvindekonventionen. I 2021 anbefalede komitéen, at der skal flere indsatser til, hvis Danmark ikke skal sakke yderligere bagud, når det kommer til kvinders repræsentation i politik, i forhold til de omkringliggende nordiske lande. Blandt andet anbefalede komitéen, at Danmark indfører midlertidige redskaber som fx kvoter for politiske partier, så der skabes en mere ligelig repræsentation.¹²

En tidligere undersøgelse fra Institut for Menneskerettigheder om chikane og trusler i lokalpolitik viser, at særligt yngre kandidater, kvinder og etniske minoriteter er udsatte. Det kan påvirke repræsentation negativt, blandt andet ved at kandidater ændrer adfærd, eller at potentielle kandidater afstår fra at gå ind i politik. Hver tredje kandidat, der har oplevet chikane og trusler, er blevet mere varsom med, hvad de siger, når de debatterer i medierne og i politiske debatter. Der er en klar overvægt af kvinder, der bliver mere varsomme med at ytre sig (40 %) sammenlignet med mænd (29 %). Konsekvensen er således selvcensur i ens politiske virke, og 19 % har ligefrem overvejet deres politiske kandidatur som følge af at have modtaget chikane og trusler. Politisk tilhørsforhold har i den sammenhæng ingen betydning for, hvor udbredt chikanen eller truslerne er.¹³

Ser vi på omfanget af etniske minoritetskandidater, peger denne analyse også på, at gruppen er stærkt underrepræsenteret blandt de opstillede kandidater. I vores optælling blandt de opstillede kandidater finder vi, at 4 % af kandidaterne har etnisk minoritetsbaggrund. Tallet ligger tæt på tidligere tal, der er opgjort af Danmarks Statistik, og som baserer sig på kandidaternes status som indvandrere eller efterkommere. Danmarks Statistik har efter folketingsvalget i 2019 opgjort folketingsmedlemmernes herkomst og finder, at 3 % af medlemmerne er indvandrere og efterkommere. Andelen har ligget stabilt siden 2007, mens gruppen i befolkningen er vokset i samme periode fra 8,5 % til 14 %.¹⁴

Hvor det går fremad med repræsentationen af kvindelige folketingskandidater, er der altså stadig en markant underrepræsentation af etniske minoritetskandidater, som særligt gør sig gældende i puljen af opstillede kandidater. Hertil kommer, at valgdeltagelsen for indvandrere og efterkommere også ligger betydeligt under den øvrige befolkning.¹⁵

Det kan også have konsekvenser for repræsentationen af vælgernes interesser, at danskere med etnisk minoritetsbaggrund ikke er repræsenteret ved forhandlingsbordene. Forskning peger på, at vælgere så vel som politikere er tilbøjelige til at være mere imødekommende over for borgere, der ligner dem selv. Et eksperiment fra Københavns Universitet viste at kommunalpolitikere var mere tilbøjelige til at besvare henvendelser fra borgere, der var medlemmer af deres egen "etniske gruppe".¹⁶

Denne analyse tegner et billede af, i hvor høj grad puljen af kandidater til folketingsvalget 2022 repræsenterer befolkningen i forhold til køn og etnicitet, og den ser nærmere på, hvordan kønsfordelingen har ændret sig over tid på regeringsniveau samt i de centrale udvalg i dansk politik.

Analysen består af tre dele:

1. Gennemgang af gældende regler for opstilling til Folketinget og udvælgelse af ministre med fokus på lovgivning og regler om ligestilling.

I første del gennemgår vi reglerne for opstilling til Folketinget samt reglerne for, hvordan ministre udvælges, og regeringer sammensættes. Vi ser nærmere på, hvilke regler for ligestilling der eventuelt gælder i den sammenhæng.

2. Analyse af repræsentationen blandt opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 med fokus på kandidaternes køn og etniske minoritetsbaggrund.

I anden del ser vi på repræsentation blandt de opstillede kandidater til folketingsvalget 2022. Vi undersøger andelen af kvinder og mænd opstillet til folketingsvalget, udviklingen siden folketingsvalget 2015, og hvordan repræsentationen varierer i de forskellige storkredse og på tværs af partier. Herefter undersøger vi repræsentationen af kandidater med etnisk minoritetsbaggrund blandt samtlige opstillede kandidater.

3. Kønsfordeling i regeringer og medlemmer af koordinations- og økonomiudvalgene.

I tredje del ser vi på kønsrepræsentation i tidligere regeringer samt den nuværende (pr. september 2022). Vi undersøger kønsfordelingen blandt samtlige regeringers ministre i perioden 1988-2022 og blandt de siddende medlemmer i regeringernes centrale koordinations- og økonomiudvalg i samme periode.

FAKTABOKS: MÅLTAL PÅ 40/60 %

Det er svært at give en klar definition på, hvornår der kan siges at være en ligelig eller balanceret kønsrepræsentation blandt de folkevalgte.

I 2013 blev "Bekendtgørelse om måltal i bestyrelser mv. og politik for de øvrige ledelsesniveauer i statslige institutioner og virksomheder for at fremme en ligelig kønsmæssig sammensætning" vedtaget. Her anser man det som en ligelig kønssammensætning, når det underrepræsenterede køn udgør mindst 40 %. Det vil sige, at når kønsfordelingen falder inden for intervallet 40-60 %, anses det for en ligelig kønsfordeling. Omvendt må de omgivende intervaller (0-40 % og 60-100 %) anses for at være ulige kønsmæssigt fordelt.

Overfører man denne definition til politisk repræsentation, kan det betragtes som en ligelig eller balanceret kønsrepræsentation, når mindst 40 % kvinder og mænd er repræsenteret i byrådene, blandt landets borgmestre, i Folketinget eller blandt regeringens ministerposter.

FAKTABOKS: FORMER FOR REPRÆSENTATION

1. Social/numerisk repræsentation

Handler om, hvorvidt folkevalgte forsamlinger (fx Folketinget) afspejler befolkningens sammensætning. Det kan være fordelingen af mænd og kvinder, minoriteter, erhvervs erfaring, alder mv. Social/numerisk repræsentation er nok den mest simple form for repræsentation, da den umiddelbart kan måles. En ligelig fordeling kan være et mål i sig selv, men kan også ses som udtryk for demokratisk legitimitet og retfærdighed.

2. Symbolsk repræsentation

Handler om den betydning, en vis repræsentation har for befolkningens holdninger, og hvordan repræsentanterne bliver vurderet og evalueret. Det kan fx være, hvilken betydning det at have en kvindelig statsminister har for, hvordan man generelt ser på kvinder som ledere og kvinder som politikere. Det handler også om, hvorvidt befolkningsgrupper kan spejle sig i de folkevalgte og finde rollemodeller, der kan inspirere dem til selv at deltage i politik.

3. Indholdsmæssig/interesserepræsentation

Handler om, hvorvidt og hvordan repræsentation af en gruppe også betyder repræsentation af specifikke interesser. Det bygger fx på en tese om, at lige repræsentation også skal sikre, at alles interesser varetages, men også at grupper har forskellige interesser qua deres tilhørsforhold. Dette er svært at måle, men der findes forskellige eksempler herpå i en dansk kontekst.¹⁷

Kilder: Anette Borchorst og Drude Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime. Frydenlund Academic. Side 35.

Hanna F. Pitkin (1967). The Concept of Representation. University of California Press.

3 REGLER FOR KANDIDATUR TIL FOLKETINGET OG UDVÆLGELSE AF MINISTRE – I ET LIGESTILLINGSPERSPEKTIV

3.1 REGLER FOR OPSTILLING TIL FOLKETINGSVALG

For at stille op til Folketinget er der en række krav, der som udgangspunkt følger præmissen: Har du valgt til Folketinget, kan du også stille op til Folketinget. Man skal have dansk statsborgerskab, være fyldt 18 år, have fast bopæl i Danmark og ikke være umyndig. Hvis først man er valgt, må man ikke være straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør en uværdig til at være medlem af Folketinget. Opstillingen sker ved at udfylde og underskrive en anmeldelse til Ankestyrelsen, der derefter undersøger, om anmeldelsen er gyldig, og kandidaten lever op til betingelserne. Ønsker en kandidat at stille op uden for partierne, skal man kunne stille 150-200 underskrifter fra borgere, der anbefaler ens kandidatur.¹⁸

Danmark er opdelt i 10 storkredse og 92 opstillingskredse. En kandidat kan stille op i flere opstillingskredse, men kun i én storkreds. Ud over de mere formelle regler for opstilling kan de enkelte partier også have regler for, hvordan de opstiller deres kandidater. Det kan være sideordnet (partiet opstiller flere kandidater i hver opstillingskreds) og/eller kredsvis (partiet opstiller én kandidat i hver opstillingskreds).¹⁹

Der har i Danmark ikke været opbakning til eller tradition for at anvende kvoter som ligestillingsredskab til at fremme en mere ligelig kønsrepræsentation for opstilling af kandidater. Nogle partier har dog selv vedtaget regler for opstilling af mænd og kvinder til valg, der skal fremme en mere ligelig repræsentation.

Ved folketingsvalget 2019 viste en rundspørge foretaget af Institut for Menneskerettigheder, at kun fire ud af 12 partier, der stillede op til valget, havde et mål om at fremme ligestillingen mellem kvindelige og mandlige kandidater.²⁰ Det viste sig fx som en regel om, at de øverste to kandidater på listen i storkredsene skal være af forskelligt køn, eller at der i hver storkreds skal være opstillet mindst én folketingskandidat af hvert køn. Et enkelt parti havde også måltal for mangfoldighed og tilstræbte en ligelig (40/60) fordeling mellem kønnene blandt både medlemmer, tillidsvalgte og folkevalgte.²¹

I forbindelse med denne publikation har vi taget kontakt til partierne i Folketinget med henblik på at få dem til at beskrive deres indsatser til fremme af repræsentation på køn, etnicitet mv. i forbindelse med folketingsvalget 2022. Vi har imidlertid ikke fået tilstrækkelige tilbagemeldinger til at kunne inkludere dem i denne undersøgelse.

3.2 REGLER FOR UDVÆLGELSE AF MINISTRE I DANMARK

Ifølge grundloven er udnævnelse af ministre en kompetence, der er tildelt kongen/regenten.²² Idet regentens politiske position i dag er overtaget af regeringen som udøvende magt, er det i praksis statsministeren, der har kompetencen til at udnævne ministre.

Ved udnævnelse af en ny statsminister foretages en dronningerunde, hvor Dronningen rådfører sig med Folketingets partiledere med henblik på udpegning af en forhandlingsleder eller en designeret statsminister. Dronningens rolle er i denne forbindelse rent formel. Efter grundloven indebærer retten til at danne regering også en beføjelse til at fastsætte antallet af ministre, samt hvilke sagstyper eller emner ("forretninger") der skal henhøre under de enkelte ministre.²³ Dermed kan statsministeren oprette og nedlægge ministerier samt flytte sagsområder fra et ministerium til et andet.

Der skal dog være parlamentarisk tillid til både regeringen og den enkelte minister. Med andre ord har Folketinget en indirekte indflydelse på udnævnelsen af ministre og kan stille krav til regeringen. Folketinget har nemlig mulighed for at stille mistillidsvotum til en minister ved simpelt flertal.²⁴ Der kan desuden stilles mistillidsvotum til statsministeren og dermed den samlede regering, hvorefter regeringen skal træde tilbage eller udskrive nyvalg.

Ud over statsministeren spiller Folketinget også en rolle i dannelsen af regeringen, da det øvrige folketing udgør det parlamentariske grundlag. Man kan hypotetisk set forestille sig, at Folketingets flertal kunne udtrykke utilfredshed med kønsfordelingen blandt ministre gennem mistillidsvotum eller tilskyndelse dertil. Typisk vil parlamentarismen fungere på den måde, at statsministeren varetager sit parlamentariske grundlag allerede ved regeringsdannelsen eller i alle tilfælde reagerer på en eventuel utilfredshed, inden et mistillidsvotum aktualiseres. Det vil således kunne indgå i de indledende forhandlinger med støttepartierne forud for regeringens konstitution, at man ønsker en bestemt kønssammensætning i regeringen.

3.2.1 LIGESTILLING PÅ REGERINGSNIVEAU

Som fastslået ovenfor er det statsministeren, der har retten til at danne en regering og udpege ministre. Der findes i Danmark en lang række regler for den offentlige sektor til at fremme ligestilling og lige muligheder mellem kønnene mv., som dog ikke omfatter regeringsdannelse, men det er oplagt, at der skeles til disse regler med det formål at fremme en mere ligelig repræsentation på regeringsniveau.

Efter ligestillingslovens § 1a, som implementerer artikel 29 i ligestillingsdirektivet,²⁵ og ligestillingslovens § 4 vedrørende kønsmainstreaming skal offentlige myndigheder inden for deres område arbejde for ligestilling, ligesom de skal indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning. Dette er blandt andet udmøntet ved, at alle lovforslag skal vurderes systematisk med hensyn til ligestilling mellem mænd og kvinder under deres forberedelse i ministerierne.²⁶ Dette omfatter som nævnt ikke regeringsdannelse.

Denne forpligtelse til at fremme lige muligheder for og forhindre forskelsbehandling af kvinder og mænd gælder både i personalepolitikken og i myndighedsudøvelsen. Staten er derudover forpligtet til at indarbejde et ligestillingsaspekt i alle sine politikker og aktiviteter efter EU-traktatens artikel 2 og 3.²⁷

I en nyere ændring af ligestillingsloven har Folketinget vedtaget en skærpelse af kravene om måltal og politikker vedrørende ligestilling mellem mænd og kvinder

på det øverste ledelsesniveau i den offentlige sektor.²⁸ Ifølge den nye bestemmelse skal der tilstræbes en ligelig sammensætning af kvinder og mænd i bestyrelser og andre kollektive ledelsesorganer og på de øverste ledelsesniveauer i en række offentlige institutioner og virksomheder mv. Herunder skal der tilstræbes en ligelig sammensætning af kvinder og mænd på de øverste ledelsesniveauer i ministerier.²⁹ Ved en ligelig sammensætning forstås ifølge forarbejderne en andel på mindst 40 % af det underrepræsenterede køn.³⁰

Der skal også opstilles måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelserne, de kollektive ledelsesorganer og de øverste ledelseslag for de berørte offentlige institutioner og virksomheder, ligesom der skal opstilles måltal og politikker for ligestilling på det øverste ledelsesniveau for institutioner og virksomheder mv. med 50 eller flere medarbejdere.³¹

Ovenstående er alt sammen et billede på de nugældende regler for fremme af ligestilling, der vedrører den offentlige forvaltning, men som ikke omfatter en regeringsdannelse.

3.3 ET BLIK UD I VERDEN

Danmark og de lande, vi normalt sammenligner os med i eksempelvis Norden, er kommet relativt langt med at sikre en ligelig repræsentation af kvinder i parlamentet uden brug af lovbestemte kvoter. Der har i de nordiske lande været en stærk tradition for at lægge vægt på ligestilling mellem kønnene og en stærk selvforståelse som "frontløbere", når det kommer til ligestilling.³² Allerede i slutningen af 1970'erne adopterede de større partier i Sverige, Norge og Danmark kvoter for opstilling af kandidater. Hvor partierne i Danmark forlod denne tilgang i slutningen af 1990'erne, har de fleste større partier i Island, Norge og Sverige i dag frivillige partikvoter for opstilling af kandidater.³³

Som resultat er regeringerne i de øvrige nordiske lande blevet sammensat med ligelig kønsbalance for øje, og her skiller Danmark sig ud med en ringere repræsentation af kvinder i politik – særligt på regeringsniveau.³⁴ Forskellen kommer også til udtryk i befolkningens holdninger, hvor danskerne er langt mindre tilbøjelige til at tilslutte sig et ideal om, at der bør være nogenlunde lige mange kvinder og mænd i Folketinget – sammenlignet med befolkningen i Sverige og Norge.³⁵

Brugen af lovbestemte kvoter er særligt udbredt i nyere demokratier såsom Nepal, Filippinerne og Uganda. Disse lande er kendetegnet ved at have nyere forfatninger. Men det findes også i ældre demokratier som Belgien og Frankrig, hvor kvoter er nedskrevet i lovgivning om afholdelse af valg. I Belgien blev det fra og med parlamentsvalg i 1999 vedtaget, at et køn ikke måtte udgøre mere end to tredjedele (66 %) af det samlede antal kandidater på et partis distriktsliste. I 2002 blev det ændret til 50 %.³⁶

Forskellen på kvoter opsat ved lov og i de enkelte partier er blandt andet, at kvoter ved lov ikke alene kan omfatte puljen af kandidater, men også kan sætte regler for kvotering i parlamentet ved at reservere sæder i parlamentet til det underrepræsenterede køn. En reservation af sæder i parlamentet til det ene køn ses fx i Rwanda og Uganda, mens

kvoter for opstilling af kandidater ses i fx Belgien, Frankrig og Slovenien. En anden afgørende forskel er, at partiernes målsætning eller regler ikke er juridisk bindende og dermed ikke behøver at have konsekvenser i form af sanktioner, hvis de ikke overholdes.

Man ser færre kvoter for øvrige minoriteter, fx etniske grupper, i de europæiske lande, men en videnskabelig undersøgelse fra 2010 peger på, at mere end 30 lande verden over har reserveret sæder i parlamentet til etniske minoriteter.³⁷ Det kan også komme til udtryk mere indirekte i form af regionale kvoter, hvor nogle regioner tildeles en øget andel af sæder i parlamentet. Det er eksempelvis tilfældet i Sverige, hvor der skal være repræsentanter fra blandt andet Nordland, Skåne og Göteborg i regeringen.

3.4 OPSUMMERING

Der eksisterer i Danmark få krav til, hvem der kan stille op til Folketinget. Reglerne er de samme, som gælder for at kunne stemme til et valg, og angår hovedsageligt statsborgerskab og alder.

I et ligestillingsperspektiv er der to muligheder for at kvotere andelen af det underrepræsenterede køn i politik: via lovgivning eller via partiernes egne regler for opstilling af kandidater. I Danmark har vi ingen lovgivning vedrørende dette, og en gennemgang af partiernes egne regler fra 2019 har vist, at få partier har regler eller måltal for ligestilling.

En lang række andre lande i verden – og i Europa – gør brug af kvotering både i opstillingen af kandidater og i form af at reservere pladser til det underrepræsenterede køn i parlamenter med henblik på en ligelig fordeling mellem kønnene. Der findes så vidt vides ingen eksempler på lande, hvor selve udnævnelsen af ministre og nedsættelse af regering har været reguleret af formel lovgivning om ligestilling. Derimod er der flere lande, blandt andet Sverige, hvor udnævnelsen af ministre påvirkes af en stærk samfundsnorm om at fremme og sikre ligestilling mellem kønnene fremfor via regler udstukket gennem lovgivning.³⁸ Som tidligere nævnt er Danmark det land i Norden med den laveste andel af kvindelige ministre, og også i Europa klarer Danmark sig kun til lige under gennemsnittet for alle de 27 europæiske lande.³⁹

Statsministeren har i praksis retten fra grundloven til at udpege sin regering, sine ministre og ministerområder. Ved koalitionsregeringer overlades udvælgelsen af ministre dog som regel til koalitionspartiernes partiledere.

Grundloven har forrang for den almindelige lovgivning. Ligestillingsreglerne, herunder reglerne om kønsmainstreaming og måltal mv., gælder således ikke i forbindelse med regeringsdannelse, der som nævnt er statsministerens prærogativ. Selv om udpegning af ministre ikke er omfattet af ligestillingsreglerne, er det oplagt, at statsministeren i forbindelse med regeringsdannelse indtænker de ligestillingsprincipper, som gælder i lovgivningen for den offentlige sektor i øvrigt i forhold til at sikre lige muligheder og repræsentation for mænd og kvinder.

4 REPRÆSENTATION I PULJEN AF OPSTILLEDE KANDIDATER

I denne del ser vi på andelen af kvinder og kandidater med etnisk minoritetsbaggrund opstillet til folketingsvalget 2022. Vi ser også nærmere på udviklingen igennem de seneste tre valg i henholdsvis 2015, 2019 og 2022 samt andelen af kvinder fordelt på storkredse og partier.

4.1 METODE OG AFGRÆNSNING

Oplysninger om kandidaterne er indhentet via partiernes officielle hjemmesider og opfølgende mails til de partier, hvor det ikke var muligt at hente information om kandidater. Analysen omfatter ikke kandidater, der stiller op uden for partierne.

Indsamlingen er afsluttet 23. september 2022. Der kan altså forekomme mindre ændringer, fra indsamlingen er afsluttet, til partiernes frist for meddelse af godkendte kandidater til Ankestyrelsen (10 dage før valgdagen).⁴⁰ Der er indsamlet information om 923 kandidater. En måde at verificere antallet af indsamlede kandidater på er at sammenligne med den endelige liste af opstillede kandidater ved sidste valg (2019). Det er opgjort i tabel 1.

TABEL 1: ANTAL OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2019 SAMMENLIGNET MED ANTAL OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022. INDSAMLET AF INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

	Folketingsvalget 2019	Folketingsvalget 2022 – pr. 23/9 2022
Socialdemokratiet	94	94
Radikale Venstre	77	71
Det Konservative Folkeparti	70	97
Nye Borgerlige	59	51
Klaus Riskær	16	Opstiller ikke
Socialistisk Folkeparti	77	79
Liberal Alliance	54	80
Kristendemokraterne	66	39
Dansk Folkeparti	93	64
Stram Kurs	25	Opstiller ikke
Venstre	93	86
Enhedslisten	84	92
Alternativet	79	70
Uden for parti	13	Ikke taget med i analysen
Danmarksdemokraterne	Opstiller ikke	34
Moderaterne	Opstiller ikke	47
Frie grønne	Opstiller ikke	19
I alt	900	923

Kilde: Danmarks Statistik (2019).⁴¹ Tal fra folketingsvalget 2022 er baseret på en foreløbig optælling af Institut for menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022.

Nogle af partierne (Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Kristendemokraterne) opstiller væsentligt færre eller flere kandidater, hvilket højst sandsynligt skyldes udvikling i tilslutning til partiet, både i form af forventede vælgere, nuværende medlemmer og allerede repræsenterede folketingspolitikere.

På baggrund af tabel 1 kan vi konkludere, at indsamlingen af opstillede kandidater til brug for denne analyse ser ud til at afspejle folketingsvalget 2019 med udviklingen i det politiske landkort i Danmark in mente. Derfor må vi også formode, at eventuelle ændringer i opstillede kandidater, som partierne må foretage i perioden mellem dato for færdiggjort indsamling og frist for godkendelse af kandidater, ikke vil ændre betydeligt ved resultaterne i denne analyse.

4.1.1 KATEGORISERING AF KØN OG ETNISK MINORITETSBAGGRUND

Der er foretaget indsamling af information om kandidaternes køn, storkreds og parti. Information om køn er kategoriseret ud fra kandidatens navn. Hvor det ikke har været muligt at bestemme køn ud fra kandidatens navn, er der set på kandidatens billede eller kandidatprofil (kort biografisk beskrivelse på kandidatens hjemmeside). Enkelte kandidater, hvor køn ikke har været binært (mand/kvinde), er udeladt af diskretionshensyn.

Metoden, som er anvendt til at optælle kandidaternes etniske baggrund, er – ligesom med kategorisering af køn – baseret på en manuel kodning i et Excelark med efterfølgende kontrolkodning. Instituttet har i forbindelse med kommunalvalget 2021 foretaget en optælling af de valgte kandidaters etniske minoritetsbaggrund på baggrund af navne, der klinger ikkevestligt. Optællingen viste da, at 4,3 % af de siddende byrådsmedlemmer har etnisk minoritetsbaggrund.⁴² Optællingen i denne analyse bygger videre på den tidligere anvendte optællingsmetode.

Metoden har sine begrænsninger, men alternativet er ikke at få en indikation af omfanget af opstillede kandidater med etnisk minoritetsbaggrund. Et perspektiv, der er væsentligt at få med i en analyse om repræsentation.

I gennemgangen af kandidaterne har vi kategoriseret deres formodede etniske minoritetsstatus ud fra billede og efternavn. Der er i første kodning medtaget alle efternavne, der har udenlandsk karakter. Kodning ud fra efternavn omfatter 82 kandidater. I anden omgang er der tillige kodet ud fra samtlige kandidaters billede, og hvorvidt kandidaten ud fra sit billede og udseende kan opfattes som tilhørende en etnisk minoritet, hvilket omfatter 47 kandidater – hvoraf 7 kandidater ikke er kodet efter efternavn. I den sidste kodning kategoriseres kandidaten som etnisk minoritet, hvis både kandidatens navn og billede er kodet til at tilhøre gruppen af etniske minoriteter, hvilket omfatter 40 kandidater, som i denne analyse udgør gruppen af etniske minoritetskandidater.

Vi udelader dermed at kategorisere 49 personer, der alene har et udenlandsk klingende navn eller alene på baggrund af billede er kodet som etnisk minoritet. Begge kriterier – det vil sige både navn og billede – skal altså være opfyldt, for at kandidaten kategoriseres som kandidat med etnisk minoritetsbaggrund.

Kodningen er illustreret nedenfor:

- Hverken billede eller efternavn er kodet = 90 % (834 kandidater)
- Alene efternavn er kodet = 5 % (82 kandidater)
- Alene billede er kodet = 1 % (7 kandidater)
- Både billede og efternavn er kodet = 4 % (40 kandidater)

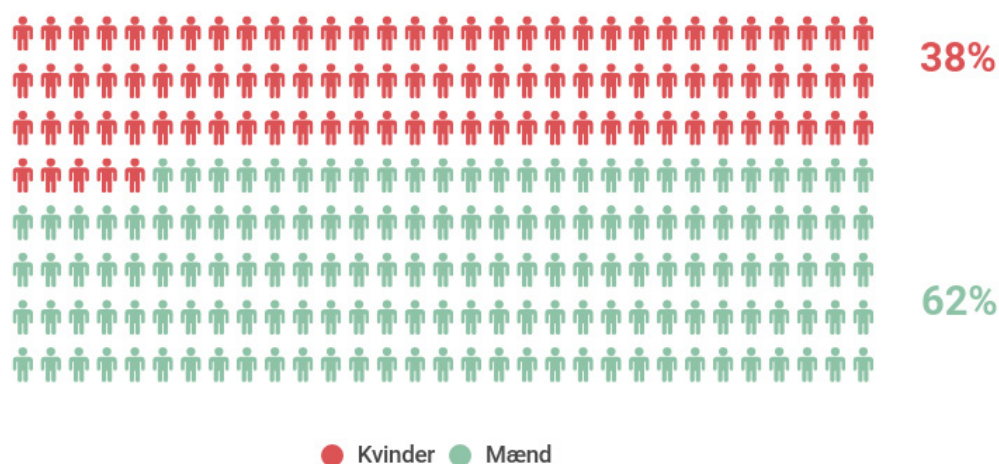
Det er selvsagt ikke en fremgangsmåde, der giver et fuldstændigt retvisende billede af etniske minoritetskandidater. Brugen af kandidaternes navn og billede er valgt ud fra tesen om, at vælgerne ud fra disse aflæser, hvilken gruppe kandidaten repræsenterer, fx på en valgplakat. Det betyder også i praksis, at vælgeren aflæser et etnisk tilhørsforhold enten via navn eller billede.

Forskning på området peger fx på, at minoritetsetniske gruppers stemmedeltagelse øges, hvis der i deres geografiske område opstiller kandidater fra samme etniske gruppe.⁴³

4.2 38 % AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022 ER KVINDER

Blandt de opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 er 38 % kvinder, og 62 % er mænd, hvilket kommer tæt på en ligelig kønsfordeling ud fra måltallet 40/60 på tværs af partierne, jf. figur 1.

FIGUR 1: ANDEL AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022

Note: Antal kandidater = 922. Procent. Baseret på en foreløbig optælling af Institut for Menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022. Læs mere herom på side 19.

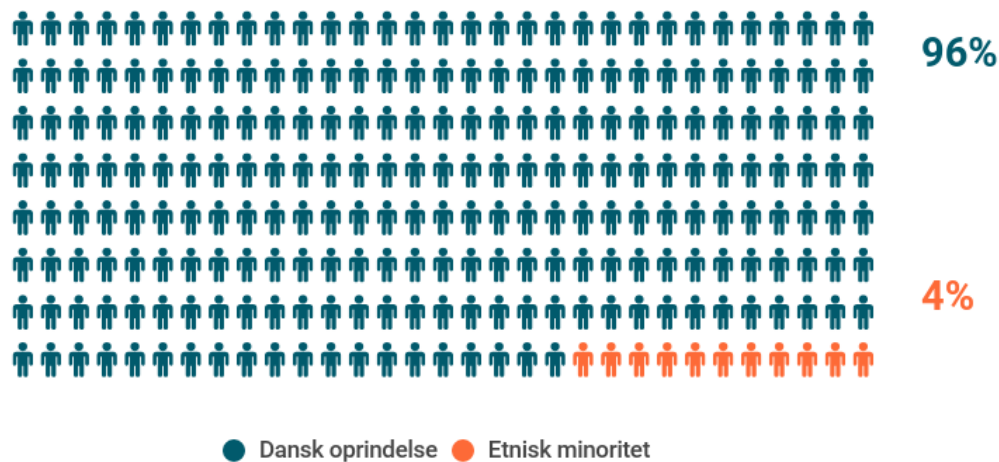
Overordnet set er andelen af kvindelige kandidater til folketingsvalget steget betydeligt over de seneste tre folketingsvalg med 7 procentpoint fra 31 % i 2015 til 34 % i 2019 og 38 % i 2022. Der er tale om en gradvis stigning, men en stigning, der ikke gør sig gældende i alle storkredse. Læs mere herom på side 21.

4.3 KANDIDATER MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND ER STÆRKT UNDERREPRÆSENTERET

Vi finder i gennemgangen af kandidater, at 4 % af de opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 har etnisk minoritetsbaggrund, jf. figur 2. Det svarer til 40 kandidater fordelt på de 10 storkredse i landet. I syv af de 10 kredse er der opstillet under fem kandidater med etnisk minoritetsbaggrund.

Af de etniske minoritetskandidater udgør kvinder 35 %, mens mænd udgør 65 %. Det svarer nogenlunde til kønsfordelingen blandt kandidaterne generelt (38 % og 62 %).

FIGUR 2: ANDEL AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022

Note: Antal kandidater = 923. Procent. Baseret på en foreløbig optælling af Institut for Menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022.

Tallet siger ikke meget i sig selv, men skal sammenholdes med omfanget af etniske minoriteter i den samlede befolkning. Baseret på eget og forældres statsborgerskab og fødeland udgør gruppen af indvandrere og efterkommere i befolkningen 14,5 %.⁴⁴

I forlængelse af folketingsvalgene i 2015 og 2019 har Danmarks Statistik opgjort andelen af kandidater, der er indvandrere eller efterkommere. Opgørelsen viser, at henholdsvis 3,8 % i 2015 og 3,6 % i 2019 havde indvandrer- eller efterkommerbaggrund.⁴⁵

Tallene fra Danmarks Statistik er ikke direkte sammenlignelige med denne opgørelse, da indvandrer- og efterkommerstatus baserer sig på forældres fødested og statsborgerskab, mens tallene i denne opgørelse er baseret på kriterierne billede og navn. Tallene viser dog på tværs af opgørelsesmetoder, at etniske minoriteter er stærkt underrepræsenterede blandt kandidater til folketingsvalget.

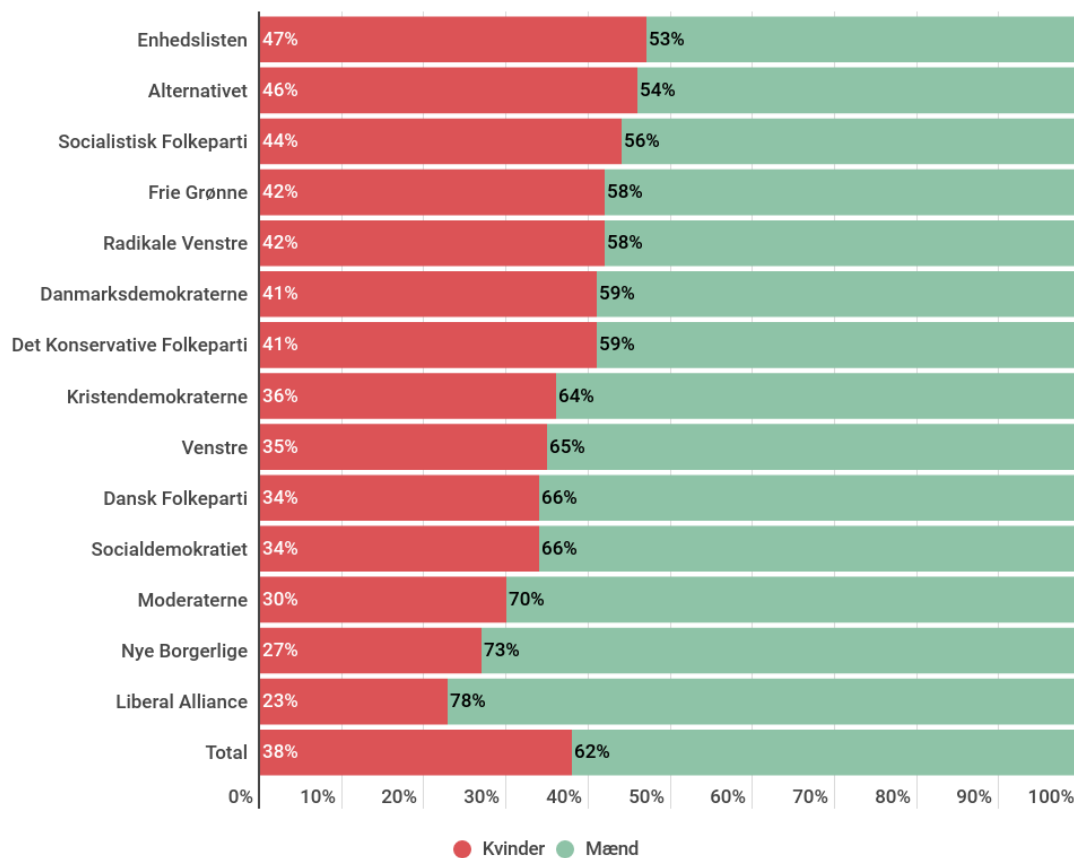
En del af diskrepansen kan ifølge Danmarks Statistik, skyldes, at en vis andel af den danske befolkning, cirka hver tiende, ikke kan stemme til folketingsvalg og dermed heller ikke er opstillingsberettigede til Folketinget.⁴⁶ Ligesom valgdeltagelsen blandt netop indvandrere og efterkommere ligger – trods en betydelig stigning ved folketingsvalget 2019 – langt under den øvrige befolkning.⁴⁷

4.4 STORE FORSKELLE PÅ TVÆRS AF PARTIER

Forskellene i repræsentationen af kvinder er relativt store, når vi ser på de enkelte partier. Det spænder fra 23 % blandt Liberal Alliances kandidater til 47 % blandt Enhedslistens kandidater, jf. figur 3. Altså en fordobling af andelen af kvinder fra partiet med færrest til partiet med flest kvinder repræsenteret.

Benytter vi måltal 40/60, er der en ligelig kønsfordeling i syv ud af 14 partier. Her skal vi også bemærke, at jo færre kandidater der opstiller for et parti, jo mere vil procenterne ændre sig, ved at blot én eller to yderligere kvinder opstiller.

FIGUR 3: ANDEL AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVÆLGET 2022 FORDELT PÅ PARTIER

Note: Antal kandidater = 922. For antal af kandidater i de enkelte partier se tabel 1. Procent. Baseret på en foreløbig optælling af Institut for Menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022.

4.5 LIGE KØNSFORDELING BLANDT KANDIDATER I FIRE UD AF 10 STORKREDSSE

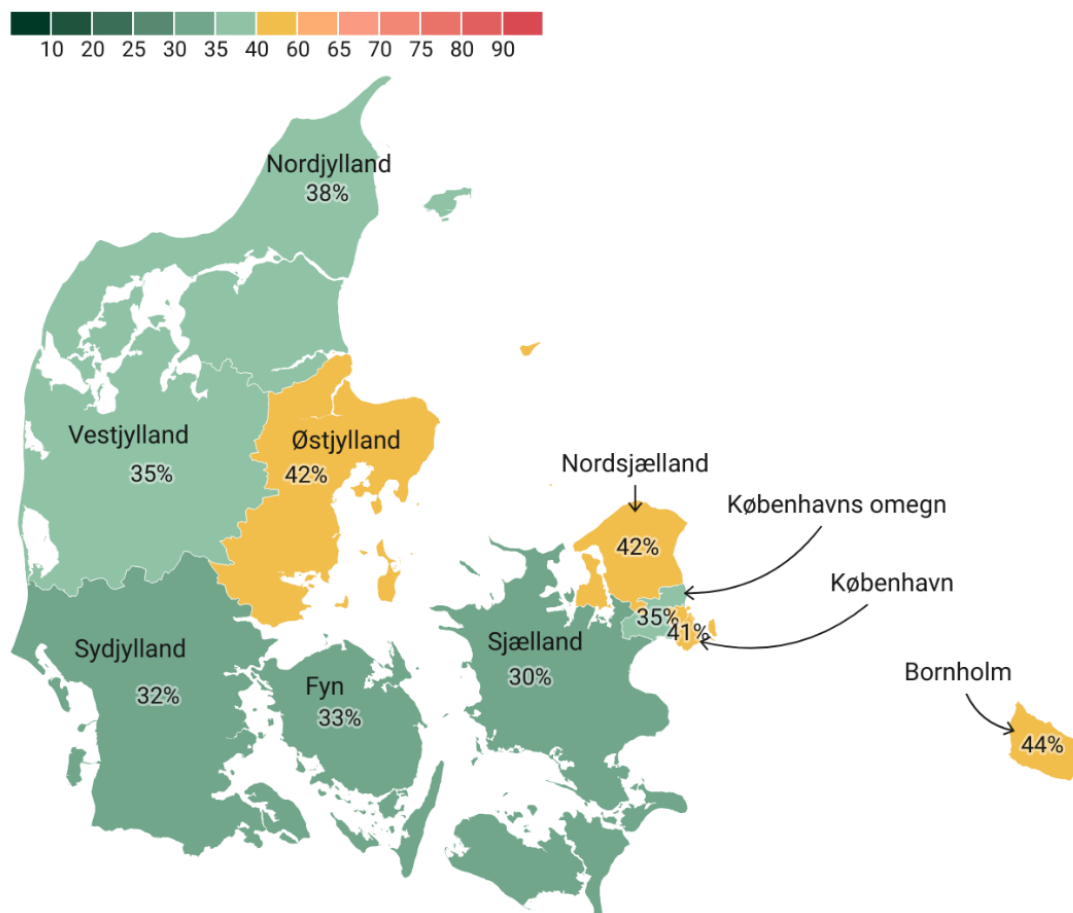
Landsgennemsnittet på 38 % dækker over store forskelle storkredsene imellem. Set ud fra et ligestillingsperspektiv går det bedst for Bornholm, Nordsjælland, Østjylland og København. Værst står det til i storkredsene Sydjylland og Sjælland, hvor blot 32 % og 30 % af de opstillede kandidater er kvinder.

Benytter vi måltal 40/60, er der en ligelig kønsfordeling i fire ud af de 10 storkredse.

FIGUR 4: ANDEL AF OPSTILLEDE KANDIDATER TIL FOLKETINGSVALGET 2022 FORDELT PÅ STORKREDSE

Kandidater ved Folketingsvalget 2022 fordelt på køn og storkreds

Andel af kvinder opgjort i procent

Lavet med Datawrapper

Note: Antal kandidater = 922. 10 kandidater stiller op i flere storkredse. De vil tælle med i alle de storkredse, som de stiller op i. Procent. Baseret på en foreløbig optælling af Institut for Menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022. Alene partier, der er repræsenteret i Folketinget forud for valget.⁴⁸

4.6 BETYDELIG FREMGANG I FLERE STORKREDSE, MENS UDVIKLINGEN STÅR STILLE I ANDRE

Overordnet set er andelen af kvindelige kandidater til folketingsvalget steget betydeligt med 7 procentpoint fra 2015 til 2022. Der er tale om en gradvis stigning.

Det er især bemærkelsesværdigt, at kredsene Bornholm, Østjylland og Nordjylland har øget andelen af kvindelige opstillede kandidater med mellem 10 og 17 procentpoint. Værst ser det ud i Sjællands storkreds, hvor udviklingen bevæger sig i negativ retning.

Det er vigtigt at bemærke, at tallene for kredsen Bornholm baserer sig på relativt få kandidater sammenlignet med de øvrige storkredse.

TABEL 2: UDVIKLING I ANDELEN AF OPSTILLEDE KVINDER FRA 2015 TIL 2022 FORDELT PÅ STORKREDSE

	FV2015	FV2019	FV2022	UDVIKLING I %-POINT	ANTAL KANDIDATER (FV2022)
København	40%	32%	41%	1%	134
Københavns omegn	31%	35%	35%	4%	84
Nordsjælland	40%	40%	42%	2%	79
Bornholm	27%	24%	44%	17%	27
Sjælland	32%	32%	30%	-2%	122
Fyn	31%	36%	33%	2%	85
Syddjylland	28%	37%	32%	4%	114
Østjylland	28%	35%	42%	14%	113
Vestjylland	27%	34%	35%	8%	100
Nordjylland	28%	33%	38%	10%	100
I alt	31%	34%	38%	7%	958

Kilde: Danmarks Statistik (2015, 2019).⁴⁹ Det samlede antal kandidater summer til mere end 922, da 10 kandidater stiller op i flere storkredse. Tal fra folketingsvalget 2022 er baseret på en foreløbig optælling af Institut for Menneskerettigheder færdiggjort 23. september 2022.⁵⁰

4.7 OPSUMMERING

Optællingen viser, at 38 % af de opstillede kandidater til folketingsvalget 2022 er kvinder. På trods af en stor og gradvis stigning i andelen af opstillede kvinder fra 31 % i 2015 til i dag, er der stadig store forskelle på tværs af partier og storkredse. Benytter vi måltal 40/60, er der en ligelig kønsfordeling i syv ud af 14 partier, mens der er en ligelig kønsfordeling i fire ud af de 10 storkredse. Mens udviklingen har været stor og i en positiv retning i nogle storkredse (Bornholm, Østjylland og Nordjylland), står udviklingen stille i Sjællands storkreds, hvor blot 30 % af kandidaterne er kvinder.

I vores optælling af kandidater har kun 4 % af kandidaterne etnisk minoritetsbaggrund. Tallet læner sig op ad øvrige tal fra tidligere opgørelser og peger på, at kandidater med etnisk minoritetsbaggrund er stærkt underrepræsenterede.

5 KØNSFORDELING I REGERINGEN – MINISTRE OG CENTRALE UDVALG 1988-2022

I denne del undersøger vi udviklingen i fordelingen af ministerposter til mænd og kvinder gennem de seneste 30 år. Analysen tager udgangspunkt i perioden fra 1988 til og med 2022. Vi ser på fordelingen af kvindelige og mandlige ministre over tid samt på kønsfordelingen blandt de regeringsmedlemmer, der har siddet i regeringernes centrale koordinations- og økonomiudvalg. Dette kan give os et indblik i, hvordan magten er blevet fordelt blandt kønnene hen over tid i de to udvalg, som er tættest på statsministeren og regeringsmagten.

Tidsperioden fra 1988 og frem til i dag er valgt, da der i 1980'erne sker nybrud i repræsentationen af kvinder i politik. I 1985 vedtages fx lov om ligestilling mellem mænd og kvinder til udpegning af offentlige hverv mv., og den første handlingsplan for ligestilling vedtages i 1987.⁵¹ I 1989-1990 udpeges også de første kvindelige politiske partiledere ved Marianne Jelved som formand for Radikale Venstres folketingsgruppe og Mimi Jakobsen som politisk leder for Centrum-Demokraterne.⁵²

5.1 METODE OG AFGRÆNSNING

Al information om regeringer og ministre er indhentet via Statsministeriets oversigt over regeringer gennem tiden, og en oversigt over politiske udvalg er fremsendt af Statsministeriet efter anmodning fra Institut for Menneskerettigheder.⁵³

I analysen er medtaget ministre i perioden 1988 og frem til i dag. Det gør det muligt at se på udviklingen i kønsfordelingen gennem de seneste 34 år. Samlet set har der været 15 regeringer i perioden fra 1988 til 2022. I perioden har der været otte regeringer ledet af et parti fra blå blok, og syv regeringer har haft et parti fra rød blok i spidsen. En regeringsperiode starter enten, når en ny regering tiltræder efter et valg, eller ved skifte i regering, som ikke er et resultat af et nyt valg (fx da Poul Nyrup Rasmussen overtog efter Poul Schlüter efter Tamilsagen i 1993). Inden for hver regeringsperiode ser vi på andelen af mænd og kvinder blandt det samlede antal ministre. Har der været ministerrokader undervejs tæller alle nye ministre med, men hver minister tæller kun med én gang i løbet af en regeringsperiode. I analysen af de to centrale udvalg, Økonomiudvalget og Koordinationsudvalget, er fokus alene på sammensætningen af udvalgene ved regeringsperiodens start.

Nedenfor ses en samlet oversigt over de regeringer og regeringsperioder, som indgår i denne analyse.

TABEL 3: OVERSIGT OVER REGERINGER OG REGERINGSPERIODER I ANALYSEN

Poul Schlüter III	03.06.1988-18.12.1990
Poul Schlüter IV	18.12.1990-25.01.1993
Poul Nyrup Rasmussen I	25.01.1993-27.09.1994
Poul Nyrup Rasmussen II	27.09.1994-30.12.1996
Poul Nyrup Rasmussen III	30.12.1996-23.03.1998
Poul Nyrup Rasmussen IV	23.03.1998-27.11.2001
Anders Fogh Rasmussen I	27.11.2001-18.02.2005
Anders Fogh Rasmussen II	18.02.2005-23.11.2007
Anders Fogh Rasmussen III	23.11.2007-05.04.2009
Lars Løkke Rasmussen I	05.04.2009-03.10.2011
Helle Thorning-Schmidt I	03.10.2011-03.02.2014
Helle Thorning-Schmidt II	03.02.2014-28.06.2015
Lars Løkke Rasmussen II	28.06.2015-28.11.2016
Lars Løkke Rasmussen III	28.11.2016-02.05.2018
Lars Løkke Rasmussen III	21.06.2018-27.06.2019
Mette Frederiksen	27.06.2019-

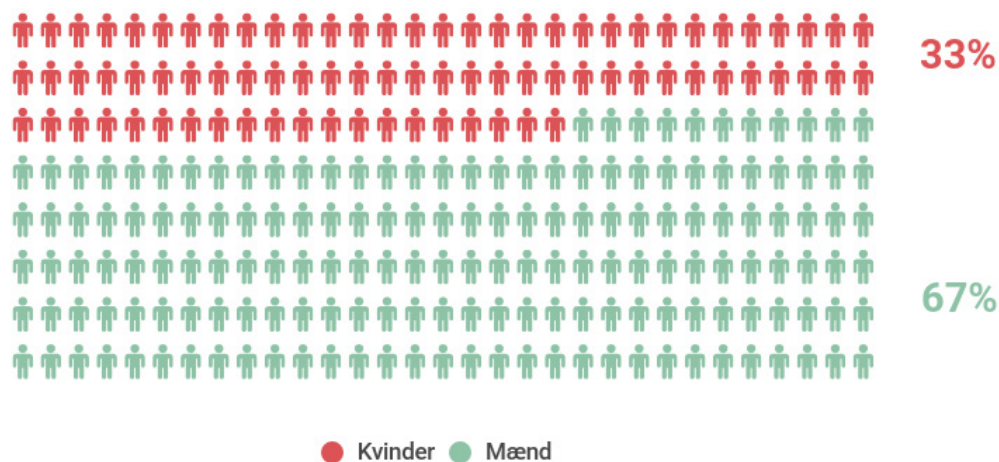
I perioden 1988-2022 har der i alt været 357 ministre fordelt på 417 ministerposter i regeringerne. Grundlaget for analysen er de 357 ministre, der har været i løbet af de 15 regeringer. Har en person været minister i to forskellige regeringer, tæller vedkommende med to gange. Har en person haft to forskellige ministerposter under én regering, tæller vedkommende kun med én gang.

Da alle ministre indgår i analysen, er der ikke tale om en stikprøve, men den fulde population. Det gør også, at der ikke er usikkerhed forbundet med tallene. Analysen er af deskriptiv karakter. Det betyder, at vi i denne analyse ikke kommer nærmere ind på, hvilke årsager der ligger bag kønsfordelingen.

5.2 ÈN UD AF TRE MINISTRE ER KVINDE

Set over hele perioden 1988-2022 er to ud af tre ministre mænd (67 %), mens en ud af tre er kvinde (33 %) jf. figur 5.

FIGUR 5: FORDELING AF KVINDELIGE OG MANDLIGE MINISTRE I PERIODEN 1988-2022

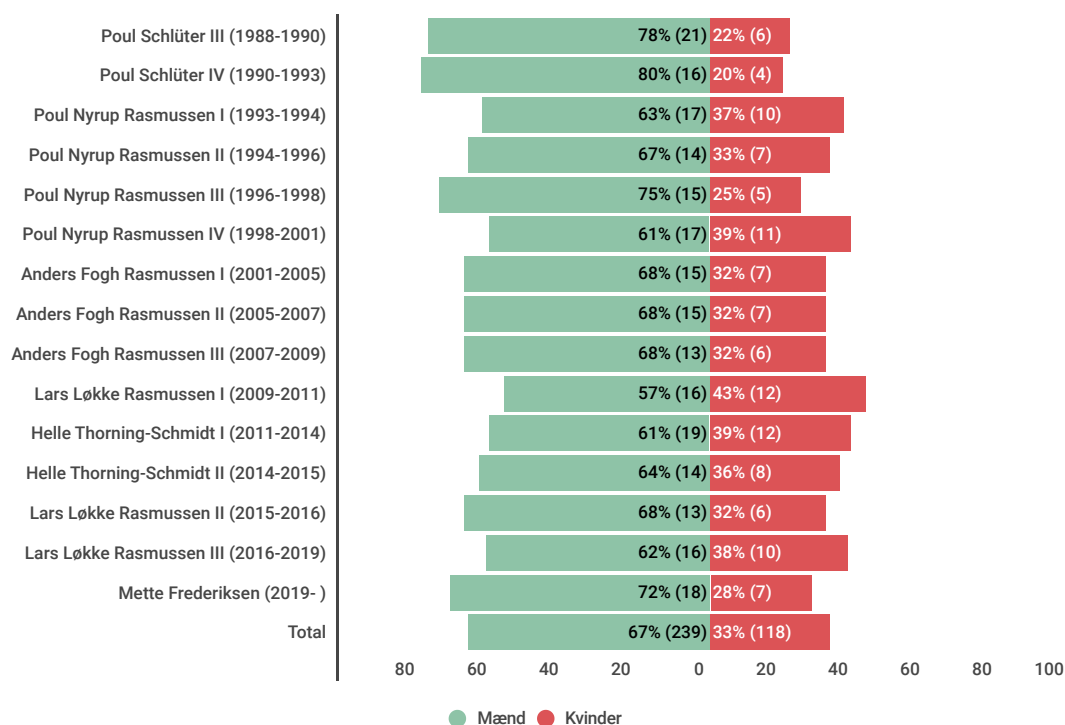
Note: Andel kvindelige og mandlige ministre 1988-2022. Kilde: Informationer om regeringer og ministre er hentet fra regeringen.dk. Egne beregninger. Antal ministre = 357.

5.2.1 INGEN UDVIKLING GENNEM DE SENESTE 30 ÅR

I perioden 1993-2022 er udviklingen konstant, jf. figur 6. Der er altså ikke sket en stigning i andelen af kvindelige ministre i de seneste 30 år. Andelen af kvinder øges betydeligt ved Poul Nyrup Rasmussens første regeringsperiode i 1993, men har derefter ikke rykket sig.

Danmark har inden for det seneste årti fået sine første kvindelige statsministre. Der er imidlertid ingen sammenhæng mellem andelen af kvindelige ministre, og hvorvidt statsministeren har været en kvinde. Med andre ord ser vi ikke, at der under Helle Thorning-Schmidts eller Mette Frederiksens regeringsperioder har været udnævnt flere kvinder til ministerposterne.

FIGUR 6: FORDELING AF KVINDelige OG MANDLIGE MINISTRE I REGERINGER I PERIODEN 1988-2022

Note: Andel kvindelige og mandlige ministre 1988-2022 i hele regeringsperioderne. Antal i parentes. Kilde: Informationer om regeringer og ministre er hentet fra regeringen.dk. Egne beregninger.

Benytter man måltal 40/60 som parameter for en mere ligelig kønsfordeling, er der altså kun én af de 15 regeringer, der har en lige fordeling af kvindelige og mandlige ministre. Det er regeringsperioden Lars Løkke Rasmussen I (2009-2011) med 43 %, mens den laveste andel var i regeringsperioden Poul Schlüter IV (1990-1993) med 20 %. I den nyeste regeringsperiode under Mette Frederiksen har andelen af kvindelige ministre ligget relativt lavt (28%).

Det er mere reglen end undtagelsen, at der sker regeringsrokader undervejs i en regeringsperiode. Det kan være partier, der træder ud af regeringen, ministre, der bliver afskediget eller trækker sig, eller ministerier, der slås sammen. Vi har derfor også undersøgt, om der i forbindelse med rokader sker en udskiftning, der fører til, at andelen af kvindelige ministre enten falder eller stiger i løbet af en regeringsperiode. Dette finder vi ikke systematik i over hele perioden fra 1988 til 2022.

5.3 KOORDINATIONS- OG ØKONOMIUDVALG 1988-2022

Koordinationen på tværs af ministerierne sker blandt andet i regi af regeringsudvalgene, hvoraf nogle af disse gennem årene har opnået permanent status. Vi ser på regeringens Koordinationsudvalg (K-udvalget) under Statsministeriet og regeringens Økonomiudvalg (Ø-udvalget) under Finansministeriet. Vi ser alene på udvalgene, som de er nedsat ved regeringens tiltrædelse.⁵⁴ Vigtigheden af de to

udvalg har varieret over tid og afhængigt af regeringsperioden, men samlet set har de to udvalg været placeret centralt i forhold til ledelsen af den siddende regering.

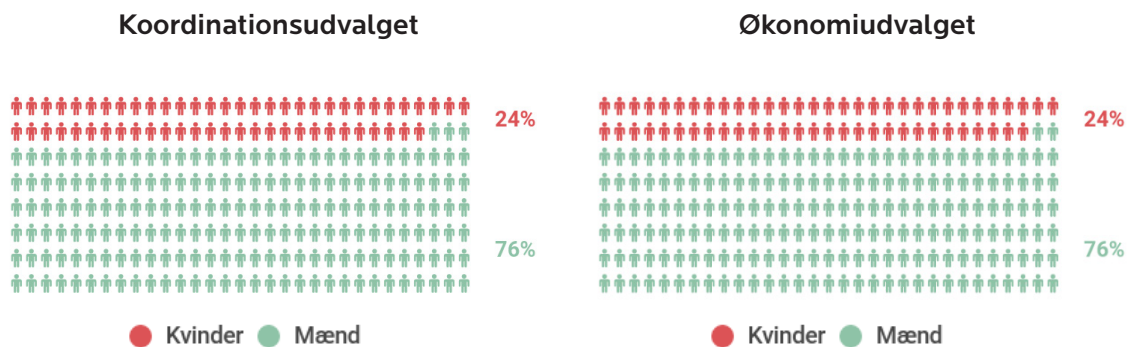
Koordinationsudvalget bliver ofte omtalt som "det fine udvalg", og i dette udvalg sidder de fleste centrale ministre. Det første koordinationsudvalg blev oprettet i Poul Schlüters regering i 1982.⁵⁵ Flere af de centrale ministre sidder tilsvarende i Økonomiudvalget. Økonomiudvalget blev oprettet i 1947 og består af de økonomiske ministre, men derudover varierer sammensætningen gennem årene. I løbet af Poul Schlüters sidste to regeringsperioder blev der oprettet et udvalg for økonomisk samordning (Schlüter III) og et udvalg for budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne (Schlüter IV) i stedet for et økonomiudvalg.⁵⁶ Disse indgår således i analysen for de to regeringsperioder og figurerer som økonomiudvalg.

Ved den nuværende regerings (Mette Frederiksen) dannelse bestod Koordinationsudvalget af statsministeren, finansministeren, udenrigsministeren og justitsministeren, mens Økonomiudvalget udgjordes af finansministeren, social- og indenrigsministeren, skatteministeren, klima-, energi- og forsyningsministeren samt erhvervsministeren.

5.3.1 ÆN UD AF FIRE ER KVINDE I DE CENTRALE UDVALG

I perioden fra 1988 til 2022 er én ud af fire repræsentanter i de centrale udvalg kvinder. Kønsfordelingen er ens i de to udvalg, jf. figur 7.

FIGUR 7: FORDELING AF KVINDelige OG MANDLIGE MINISTRE I PERIODEN 1988-2022

Note: Andel kvindelige og mandlige ministre 1988-2022. Ved regeringsdannelse.

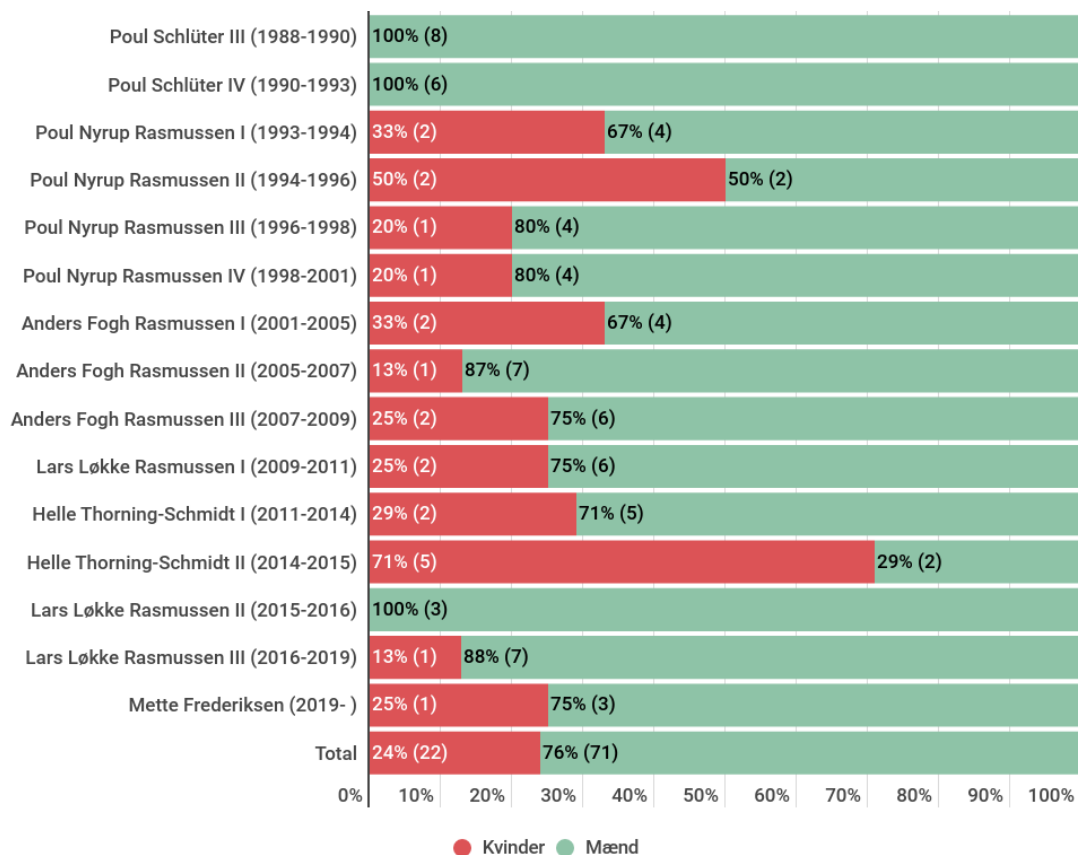
Kilde: Statsministeriet, 2022. Svar på aktindsigt. Egne beregninger. Antal ministre = 93 (Koordinationsudvalget) og 76 (Økonomiudvalget).

Figur 7 viser den procentvise fordeling mellem Koordinationsudvalgets kvindelige og mandlige ministre i perioden 1988-2022 for alle de 15 regeringer. Størrelsen på koordinationsudvalgene varierer fra regering til regering og har været oppe på otte medlemmer og helt nede på tre medlemmer under Lars Løkke Rasmussen II. På grund af det generelt lave antal medlemmer vil en ændring i sammensætning mellem kønnene på blot én person føre til stor ændring i andelen af kvinder i udvalgene.

5.3.2 KOORDINATIONSUDVALGET: LIGELIG KØNSFORDELING I TO REGERINGSPERIODER OG 13 UDEN

I tre af de 15 regeringsperioder er der ingen kvinder repræsenteret i Koordinationsudvalget (Poul Schlüter III og IV samt Lars Løkke Rasmussen II), og i kun en af de 15 perioder er der en ligelig fordeling mellem de kvindelige og mandlige ministre i udvalget (Poul Nyrup Rasmussen II). I en enkelt regeringsperiode er kvinderne i overtal (Helle Thorning-Schmidt II).

FIGUR 8: FORDELING AF KVINDELIGE OG MANDLIGE MINISTRE I KOORDINATIONSUDVALGET I PERIODEN 1988-2022

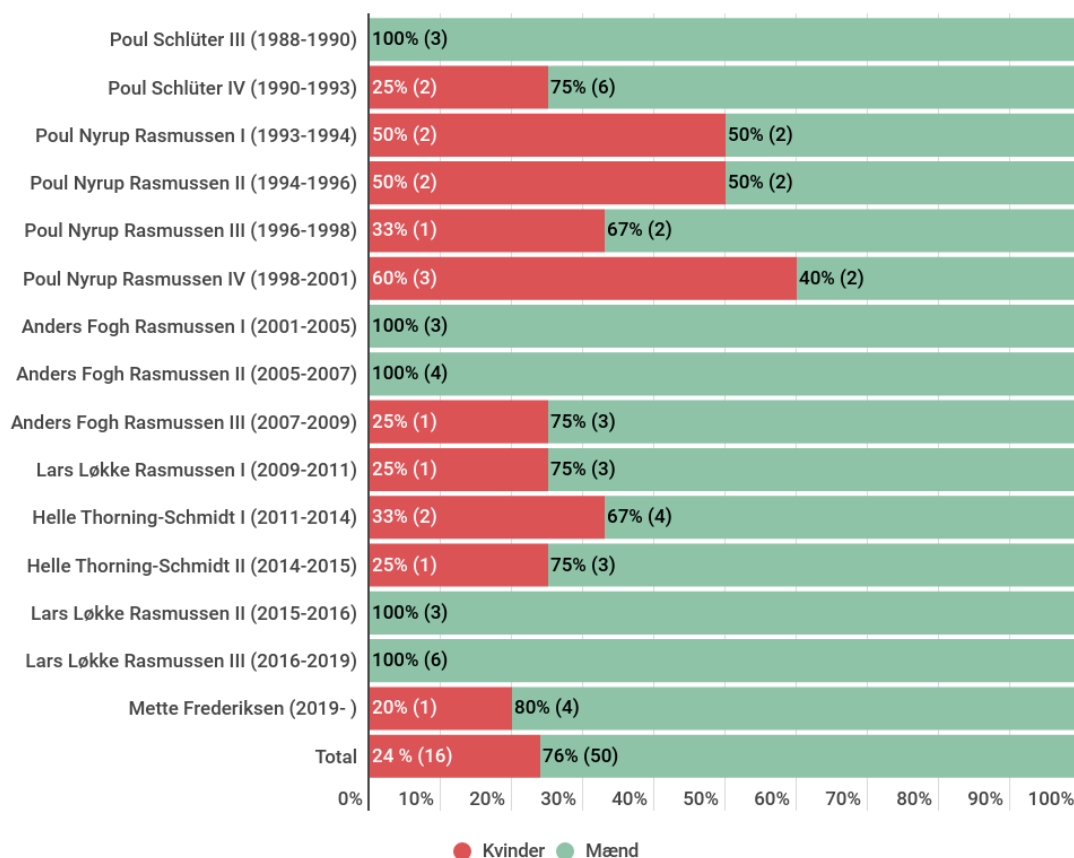

Note: Andel kvindelige og mandlige ministre 1988-2022. Ved regeringsdannelse. Antal i parentes. Kilde: Statsministeriet, 2022. Svar på aktindsigt. Egne beregninger.

5.3.3 ØKONOMIUDVALGET: I FEM AF DE 15 REGERINGSPERIODER HAR DER IKKE VÆRET EN ENESTE KVINDE REPRÆSENTERET

I fem af de 15 regeringsperioder har der ikke været én eneste kvinde repræsenteret i Økonomiudvalget, jf. figur 9. I tre af regeringsperioderne (Poul Nyrup Rasmussen I, II og IV) er der en ligelig fordeling mellem de kvindelige og mandlige ministre i udvalget.

FIGUR 9: FORDELING AF KVINDelige OG MANDLIGE MINISTRE I ØKONOMIUDVALGET I PERIODEN 1988-2022

Note: Andel kvindelige og mandlige ministre 1988-2022. Ved regeringsdannelse. Antal i parentes. Kilde: Statsministeriet, 2022. Svar på aktindsigt. Egne beregninger.

5.4 OPSUMMERING

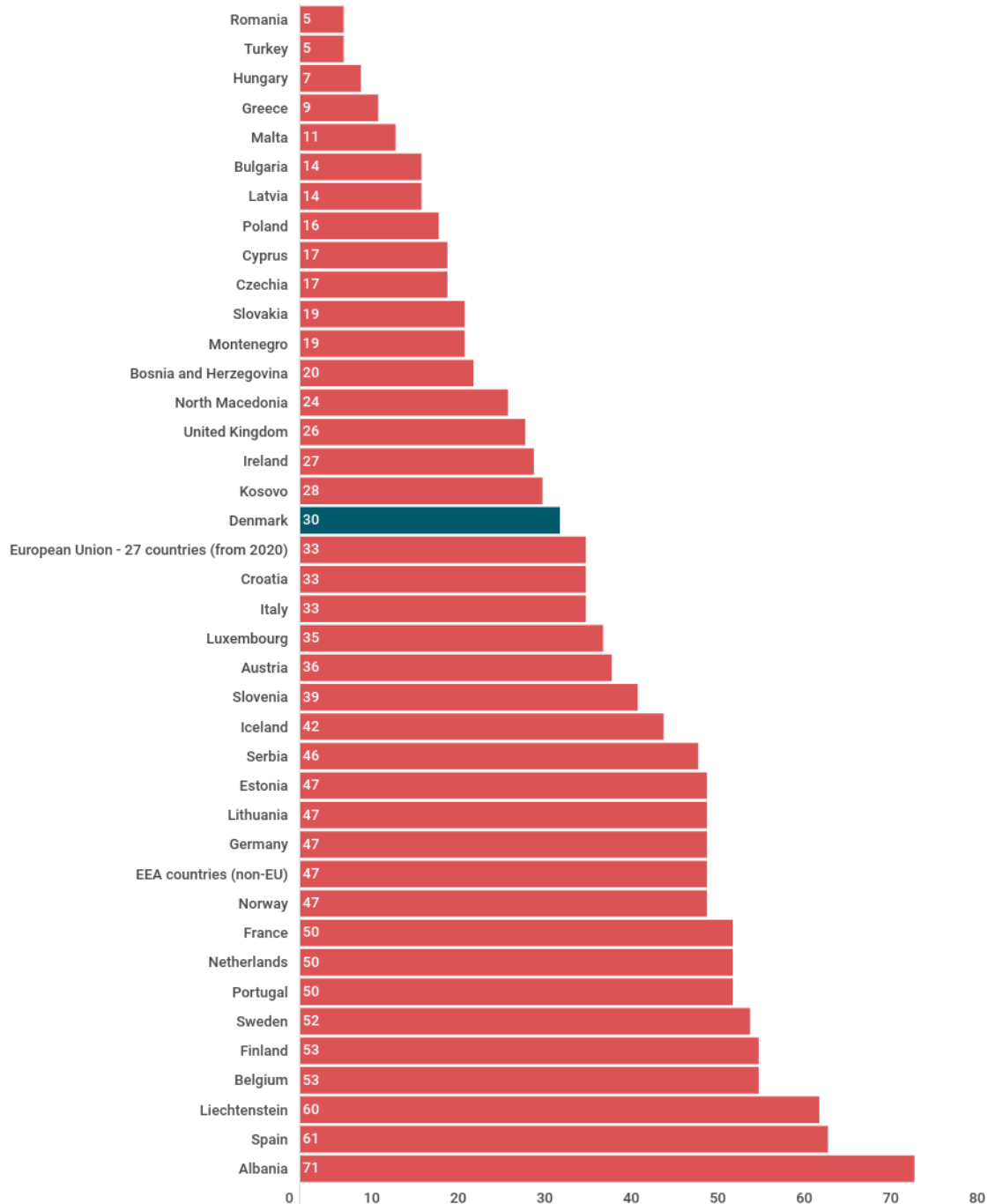
I denne del har vi set på fordelingen af kvindelige og mandlige ministre over tid samt på kønsfordelingen blandt de regeringsmedlemmer, der har siddet i regeringernes centrale koordinations- og økonomiudvalg.

Som denne analyse viser, tegner der sig et klart billede af, at jo tættere vi kommer på magtens top, jo færre kvinder finder vi der, hvor beslutningerne træffes. Her klarer Danmark sig betydeligt dårligere end de øvrige nordiske lande. I perioden 1988-2022 er én ud af tre ministre (33 %) kvinde. Over de seneste 30 år er der ingen udvikling sket, når det kommer til andelen af kvinder i regeringerne. 30 % af den nuværende regerings ministre er kvinder, mens det i starten af regeringsperioden var 35 %.

Når vi ser på de to centrale regeringsudvalg – Koordinationsudvalget og Økonomiudvalget – sker der et yderligere skred i repræsentationen. På tværs af disse to udvalg er blot én ud af fire medlemmer kvinde (24 %).

6 BILAG

BILAG 1: ANDEL AF KVINDER I REGERING I TREDJE KVARTAL AF 2022

Note: Andel af kvinder i regering i tredje kvartal af 2022. Sammenlignet med gennemsnittet for alle 27 europæiske lande. Danmark er markeret med blå. Kilde: EIGE (2022). Gender Statistics Database. National governments: Ministers by seniority and function of government. Tilgængelig via: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_gov_wmid_natgov_minis

SLUTNOTER

- 1 Anette Borchorst og Drude Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime, Frydenlund Academic.
- 2 Næsten halvdelen af folketingsmedlemmerne har en videregående uddannelse. Danmarks Statistik. 27. september 2019. Tilgængelig via: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/naesten-halvdelen-af-folketingsmedlemmerne-har-en-lang-videregaende-uddannelse?publisherId=3274962&releasId=13580332>
Høj repræsentation af mænd og højtuddannede i Folketinget. Danmarks Statistik. 4. oktober 2022. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2022/2022-10-04-folketingets-sammensaetning>
- 3 § 2, stk. 2, i lov nr. 553 af 18. juni 2012 om Institut for Menneskerettigheder, som senest er ændret ved § 6 i lov nr. 2591 af 28. december 2021. Tilgængelig via: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/553>
- 4 Institut for Menneskerettigheder (2022). Chikane og trusler i lokalpolitik. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/chikane-trusler-lokalpolitik>
Institut for Menneskerettigheder (2021). Etniske minoriteter i politik – Barrierer for politisk deltagelse. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/etniske-minoriteter-politik-barrierer-politisk-deltagelse>
- 5 Mænd taler mere i Folketinget end kvinder. Tilgængelig via: <https://www.a4medier.dk/ligestilling/artikel/maend-taler-mere-i-folketinget-end-kvinder>
- 6 Minister for ligestilling. Sådan får vi flere kvindelige politikere og diversitet i politik. Veje til en bredere talentpulje i dansk politik. Tilgængelig via: <https://bm.dk/media/18425/saadan-faar-vi-flere-kvindelige-politikere-og-diversitet-i-politik.pdf>
- 7 Institut for Menneskerettigheder (2022). Chikane og trusler i lokalpolitik. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/Chikane%20og%20trusler%20i%20lokalpolitik%2C%20analyse%202022%20-%20tilg%C3%A6ngelig.pdf>
- 8 Folketinget. Kvinder i Folketinget. Tilgængelig via: <https://www.ft.dk/da/folkestyret/grundloven-og-folkestyret/kvinder-i-politik>
- 9 Institut for Menneskerettigheder (november 2021). Flere kvinder tager plads i kommunalbestyrelserne. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/nyheder/flere-kvinder-tager-plads-kommunalbestyrelserne>
- 10 Finlands regering: 53 % kvinder og 47 % mænd. Kilde: Statsrådet i Finland. Regeringen. Tilgængelig via: <https://valtioneuvosto.fi/sv/marin/regeringen>
Norges regering: 47 % kvinder og 53 % mænd. Kilde: Regjeringen. Regjeringens medlemmer. Tilgængelig via: <https://www.regjeringen.no/no/om-regjeringa/stoere/regjeringensmedlemmer/id543170/>
- Sveriges regering: 53 % kvinder og 47 % mænd. Kilde: Regeringskansliet. Sveriges regering. Tilgængelig via: <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/>
- 11 Se bilag 1. Tilgængelig via: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_gov_wmid_natgov_minis
- 12 FN: Danmark bør gøre mere for at styrke kvinders rettigheder | Institut for Menneskerettigheder
- 13 Institut for Menneskerettigheder (2022). Chikane og trusler i lokalpolitik. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/chikane-trusler-lokalpolitik>

- 14 Pressemeddelelse fra Danmarks Statistik (27/9 2019). Tilgængelig via: <https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/naesten-halvdelen-af-folketingsmedlemmerne-har-en-lang-videregaende-uddannelse?publisherId=3274962&releasId=13580332>
Høj repræsentation af mænd og højtuddannede i Folketinget. Danmarks Statistik. 4. oktober 2022. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2022/2022-10-04-folketingets-sammensaetning>
- 15 Kasper Møller Hansen (2020). Valgdeltagelsen ved Folketingsvalget 2019 (Working Paper). Side 17. Tilgængelig via: https://cvap.polsci.ku.dk/forskning/valgdeltagelse/papers_og_rapporter/valgdeltagelse_fv19.pdf
- 16 Forskningsprojektet fandt, at kommunalpolitikere – etnisk danske såvel som ikkeetnisk danske – favoriserer medlemmer af deres egen etniske gruppe. Således modtog 2.395 kommunalpolitikere som led i et eksperiment før kommunalvalget i 2017 en fabrikeret, enslydende borgerhenvendelse pr. mail. Den eneste forskel var, om mailen var underskrevet af Anne/Peter eller Fatima/Mohammad. 63 % af politikerne besvarede mailen, men tendensen var klar: Der blev oftest svaret på mails underskrevet af en borger med samme etniske oprindelse som ens egen. Således besvarede etnisk danske kommunalpolitikere godt 17 procentpoint færre henvendelser fra Fatima/Mohammad, mens kommunalpolitikere med mellemstlig baggrund besvarede cirka 20 procentpoint færre henvendelser fra Anne/Peter. Kilde: Bent Winther (2/2 2021). Kommunale politikere vil hellere svare på e-mail fra “Anne” end “Fatima”, Berlingske. Den videnskabelige undersøgelse, der ligger bag: Dinesen, Dahl og Schiøler (2021). When are legislators responsive to ethnic minorities? Testing the role of electronic incentives and candidate selection for mitigating ethnocentric responsiveness, American Political Science Review, 115(2), 450-466.
- 17 Dinesen, Dahl og Schiøler (2021). “When are legislators responsive to ethnic minorities? Testing the role of electronic incentives and candidate selection for mitigating ethnocentric responsiveness”. American Political Science Review, 2021, 115(2):450-466.
Anette Borchorst & Drude Dahlerup (red) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime. Side 310ff.
- 18 Folketinget. Hvordan man stiller op. Tilgængelig via: <https://www.ft.dk/da/folkestyret/valg-og-afstemninger/hvordan-man-stiller-op>
- 19 Indenrigs- og Boligministeriet. Opstillingsformer til folketingsvalg. Tilgængelig via: <https://valg.im.dk/valg/folketingsvalg/opstillingsformer-til-folketingsvalg>
- 20 Institut for Menneskerettigheder (2019). Kvinder, demokrati og folketingsvalg. Side 12. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/kvinder-demokrati-folketingsvalg-2019>
- 21 Institut for Menneskerettigheder (2019). Kvinder, demokrati og folketingsvalg. Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/kvinder-demokrati-folketingsvalg-2019>
- 22 Grundlovens § 14, 1. pkt.
- 23 Grundlovens § 14, 2. pkt.
- 24 Grundlovens § 15, stk. 1.
- 25 Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv.
- 26 Se Vejledning nr. 9364 af 1. marts 2013 til ligestillingsvurdering af lovforslag.

- 27 Efter direktivbestemmelsen skal staten aktivt tage hensyn til målsætningen om ligestilling mellem mænd og kvinder ved udformningen og gennemførelsen af love og administrative bestemmelser, politikker og aktiviteter på de områder, direktivet omhandler (beskæftigelse og erhverv). Selv om de danske regler ikke anvender direktivets formulering, skal de fortolkes i tråd med EU-lovgivning, hvilket indebærer, at ligestilling mellem mænd og kvinder aktivt skal fremmes i forbindelse med beskæftigelse og erhverv i den offentlige sektor.
- 28 Ifølge den nye bestemmelse i ligestillingsloven § 12, stk. 1, skal ressortministeren som udgangspunkt ved udpegning af bestyrelsesmedlemmer mv., uanset om institutionen eller virksomheden er omfattet af § 11, sørge for, at de af ministeren udpegede bestyrelsesmedlemmer, er ligeligt kønsmæssigt sammensat, hvor der på nuværende tidspunkt alene er krav om en balanceret sammensætning.
Kilde: Lovforslag L 124 om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd (Måltal og politik for kønssammensætningen i ledelse og bestyrelser i offentlige institutioner og virksomheder m.v.).
Loven træder i kraft 1. januar 2023.
- 29 Ligestillingslovens § 11, stk. 1-2.
- 30 Lovforslag L 124 om ændring af lov om ligestilling af kvinder og mænd (Måltal og politik for kønssammensætningen i ledelser og bestyrelser i offentlige institutioner og virksomheder m.v.) vedtaget af Folketinget ved tredje behandling 26. april 2022. Loven træder i kraft 1. januar 2023.
- 31 Efter § 11, stk. 3-4, skal der opstilles måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i bestyrelserne, de kollektive ledelsesorganer og de øverste ledelseslag for de berørte offentlige institutioner og virksomheder, ligesom der skal opstilles måltal og politikker for ligestilling på det øverste ledelsesniveau for institutioner og virksomheder mv. med 50 eller flere medarbejdere.
- 32 Jørgen Goul Andersen og Ditte Shamshiri-Petersen. Danskerne udgør Skandinaviens bagtrop. I Borchhorst og Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime, Frydenlund Academic.
- 33 International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA). Gender quotas database. Tilgængelig via: <https://www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/quotas>
Signe Bock Seggaard, Ulrik Kjaer og Jo Saglie (2022). Why Norway has more female local councillors than Denmark: a crack in the Nordic gender equality model? West European Politics, DOI: 10.1080/01402382.2022.2050590
Oddbjørn P. Knutsen (red.) (2017). The Nordic Models in Political Science. Challenged, but Still Viable? Bergen: Fagbokforlaget. Side 125-147.
- 34 Anette Borchhorst og Drude Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime, Frydenlund Academic. Side 31 ff.
- 35 Jørgen Goul Andersen og Ditte Shamshiri-Petersen. Danskerne udgør Skandinaviens bagtrop. I Borchhorst og Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus: Det danske ligestillingspolitiske regime, Frydenlund Academic.
- 36 International Institute for Democracy and Electoral Assistance (IDEA). Gender quotas database. Quotas. Tilgængelig via: <https://www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/quotas>
- 37 Mona Lena Krook og Diana Z. O'Brien (2010). The Politics of Group Representation: Quotas for Women and Minorities Worldwide, Comparative Politics, 42(3), 253-272. Tilgængelig via: <http://www.jstor.org/stable/27822309>

- 38 Anette Borchorst og Drude Dahlerup (red.) (2020). Konflikt og konsensus. Det danske ligestillingspolitiske regime, Frydenlund Academic.
- 39 EIGE (2022). Gender Statistics Database. National governments: ministers by seniority and function of government. Tilgængelig via: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_gov_wmid_natgov_minis
- 40 Indenrigs- og Boligministeriet. Vejledning om afholdelse af folketingsvalg. VEJ nr 9292 af 21/03/2022. Side 10f.
- 41 Danmarks Statistik. Valg, Folketingsvalg 5. juni 2019. Kandidatstatistik. Tilgængelig via: <https://dst.dk/valg/Valg1684447/other/Kandidatstatistik2019.pdf>
- 42 Institut for Menneskerettigheder (2021). Tilgængelig via: <https://menneskeret.dk/udgivelser/etniske-minoriteter-politik-barrierer-politisk-deltagelse>
- 43 Yosef Bhatti og Kasper Møller Hansen (2016). The Effect of Residential Concentration on Voter Turnout among Ethnic Minorities.
- 44 Det Nationale Integrationsbarometer. Hvor mange og hvem er indvandrere i Danmark? Tilgængelig via: <https://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/INTEGRATION-STATUS-OG-UDVIKLING>
- 45 Danmarks Statistik. Valg, Folketingsvalg 5. juni 2019. Kandidatstatistik. Tilgængelig via: <https://dst.dk/valg/Valg1684447/other/Kandidatstatistik2019.pdf>
- Danmarks Statistik. Valg, Folketingsvalg 18. juni 2015. Kandidatstatistik. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/valg/valg1487635/other/Kandidatstatistik2015.pdf>
- Danmarks Statistik. Kommunalvalg 2021. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchiveFile.aspx?fi=67710104719&fo=0&ext=befolkning>
- 46 Danmarks Statistik. Høj repræsentation af mænd og højtuddannede i folketinget. 4. oktober 2022. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/bagtal/2022/2022-10-04-folketingets-sammensaetning>
- 47 Kasper Møller Hansen (2020). Valgdeltagelsen ved Folketingsvalget 2019 (Working Paper). Side 17. Tilgængelig via: https://cvap.polsci.ku.dk/forskning/valgdeltagelse/papers_og_rapporter/valgdeltagelse_fv19.pdf
- 48 Reglerne foreskriver, at det kun er muligt at stille op i en storkreds. På tidspunktet for dataindsamlingen angiver 10 kandidater, at de stiller op i flere storkredse jf. partiets hjemmeside. Kandidaterne tæller i denne analyse således med i alle de storkredse, som det ved dataindsamlingen fremgik at de stiller op i.
- 49 Danmarks Statistik. Valg, Folketingsvalg 5. juni 2019. Kandidatstatistik. Tilgængelig via: <https://dst.dk/valg/Valg1684447/other/Kandidatstatistik2019.pdf>
- Danmarks Statistik. Valg, Folketingsvalg 18. juni 2015. Kandidatstatistik. Tilgængelig via: <https://www.dst.dk/valg/valg1487635/other/Kandidatstatistik2015.pdf>
- 50 Reglerne foreskriver, at det kun er muligt at stille op i en storkreds. På tidspunktet for dataindsamlingen angiver 10 kandidater, at de stiller op i flere storkredse jf. partiets hjemmeside. Kandidaterne tæller i denne analyse således med i alle de storkredse, som det ved dataindsamlingen fremgik at de stiller op i.
- 51 Statsministeriet (1999). Betænkning om det fremtidige ligestillingsarbejde og dets organisering. Betænkning nr. 1370. Side 20, afsnit 2.4.2. "Første handlingsplan 1987-1990". Tilgængelig via: <https://www.stm.dk/media/7727/betaenkning-om-det-fremtidige-ligestillingsarbejde-og-dets-organisering.pdf>
- 52 Folketinget. Kvinder i politik. Tilgængelig via: <https://www.ft.dk/da/folkestyret/grundloven-og-folkestyret/kvinder-i-politik>

- 53 Folketinget. Regeringer siden 1848. Tilgængelig via: <https://www.stm.dk/regeringen/regeringer-siden-1848/>
Se også tabel 3 for en samlet oversigt over regeringer, der indgår i denne analyse. Der er lavet enkelte ændringer. Fx fremgår det under Lars Løkke Rasmussens første regeringsperiode, at Lars Løkke Rasmussen og nogle øvrige ministre først tiltræder to dage inde i regeringsperioden. Dette er ændret i vores datasæt, så ministre, der tiltræder 7. april, er med i starten af regeringsperioden gældende fra 5. april.
- 54 Data over siddende ministre i de forskellige udvalg er tilvejebragt af Statsministeriet ved en aktindsigt pr. 29. august 2022. I oversigten over økonomi- og koordinationsudvalg leveret af Statsministeriet optræder Lars Løkke Rasmussens tredje regeringsperiode opdelt i tre perioder: 28/11 2016 til 2/5 2018, 2/5 2018 til 21/6 2018 og 21/6 2018 til 27/6 2019. Her har vi samlet udvalgene til én periode. Det betyder, at hvis en person sidder som minister i et udvalg i perioden 28/11 2016 til 21/6 2018, så tæller personen kun én gang. Dette er samme fremgangsmåde, som er foretaget for ministerposterne generelt i analysen. Det bemærkes, at Statsministeriet tager forbehold for eventuelle unøjagtigheder i den udleverede oversigt, der ikke har officiel karakter og alene er udarbejdet til internt brug i ministeriet.
- 55 Tim Knudsen (20/8 2013). Regeringens ledende ministre, Kristeligt Dagblad. Tilgængelig via: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/regeringens-ledende-ministre>
- 56 Niels Fuglsang og Lotte Jensen (2010). Magtens mekanismer – Regeringens udvalgsstruktur og koordineringspraksis under Nyrup og Fogh, Samfundsøkonomen, 2, 17-19.

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

